

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL VISUOMENINIO RINKIMŲ KOMITETO „PREZIDENTO ROLANDO PAKSO
JUDĖJIMAS“ 2019 M. GEGUŽĖS 26 D. RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ
POLITINĖS KAMPANIJOS IŠLAIDŲ PRIPAŽINIMO**

2019 m. spalio 16 d. Nr. 3-130(1.2)
Vilnius

1. Lyginant 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos dalyvių duomenis iš trijų šaltinių (politinės kampanijos dalyvio, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) apie paskleistą politinę reklamą, nustatyta, kad visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ Politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje ir Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje nebuvo nurodytos išlaidos už lauko reklamą „Ar pritari lito sugrąžinimui“ ir straipsnį „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“.

2. 2018 m. lapkričio 26 d. prasidėjo 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinė kampanija.

3. Visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ savarankišku politinės kampanijos dalyviu registruotas 2018 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. PK1-2019EP-S4.

4. Patikrinus Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) turimus politinės reklamos stebėsenos duomenis ir pakartotinai įvertinus 2018 m. lapkričio 20 d. gautą pranešimą, nustatyta:

4.1. 2018 m. lapkričio 6 ir 9 dienomis (Vilniaus ir Kauno miestuose) buvo pastebėti tentai ant UAB LT ADVERT.LT priklausančių stendų, kuriuose skleidžiama Rolando Pakso reklama. Reklamoje matoma Rolando Pakso nuotrauka ir užrašai: „*Rolando Pakso pilietinis judėjimas*“, „*Šaukiu aš tautą*“; „*Ar pritari lito sugrąžinimui?*“; *www.paksas.lt*“. Stebėsenos duomenimis, tokia reklama buvo skleidžiama 2018 m. lapkričio 1–30 dienomis. 2018 m. lapkričio 19 d. lauko vaizdo ekrane, esančiame V. Kudirkos ir Gedimino g. sankryžoje Marijampolėje (ant UAB Prodentia stendų) buvo užfiksuota tokio paties turinio reklama.

5. 2018 m. spalio 31 d. dienos straipsnyje „Ko tikisi Paksas: lito grąžinimo kampanijai pinigų negaili“¹, paskelbtame naujienų portale Delfi.lt, rašoma: „*Judėjimo „Šaukiu aš tautą“ valdybos narys Vidmantas Staniulis sakė, kad tokių reklaminių skydų yra 16: Vilniuje, Kaune,*

Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir autostradoje Vilnius – Kaunas. Jie yra iškabinti vienam mėnesiui – iki lapkričio 26 dienos. „Tai yra projektas, susijęs su pilietinio judėjimo vardo pristatymu. Valdyba yra nutarusi, kad tas projektas turėtų būti vienam mėnesiui. Kitų projektų kol kas nežinau“, – sakė V. Staniulis. Pasak jo, pagal sutartį šiam projektui yra numatyta apie 19 tūkst. eurų. Jis kol kas tiksliai negalėjo pasakyti, kas tai finansuos. Esą judėjimas tik pradeda gyvuoti, iki šiol buvo išleista tik apie 200 eurų su jo steigimu susijusiems formalumams tvarkyti. Juos sumokėjo judėjimo steigėjai. „Yra numatyta, kad judėjimo dalyviai ir steigėjai kažkiek galės pagal galimybes prisidėti prie šio projekto. Sąskaita tik ką atidaryta, aš, tiesa sakant, jos dar ir nežiūrėjau“, – sakė V. Staniulis. Pasak jo, asociacijoje yra 10 steigėjų ir penki valdybos nariai. Iš politikų asociacijos steigėjais yra tik du – europarlamentaras Rolandas Paksas ir parlamentaras Rimas Andrikis.“

6. Asociacija Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ įregistruota 2018 m. rugpjūčio 9 d.² 2019 m. liepos 1 d. registruoti asociacijos finansinės atskaitomybės dokumentai³. Pažymėtina, kad asociacijos direktorius yra Vidmantas Staniulis. Pateiktoje 2018 m. veiklos ataskaitoje nurodoma, kad: „Organizacija 2018 m. surengė informacinę kampaniją. Kampanijos metu buvo siekiama informuoti visuomenę apie Organizaciją. Kampanija įgyvendinta įvairiuose miestuose, projekto įgyvendinimui pasirinkti skirtingi viešinimo kanalai: socialiniai tinklai, lauko reklama.“; „Per ataskaitinį laikotarpį yra gauta 28,5 tūkst. EUR kitos finansavimo pajamos. Iš jų: parama iš fizinių asmenų 3,5 tūkst. EUR ir parama iš juridinių asmenų 25 tūkst. EUR. Per ataskaitinį laikotarpį panaudota – 20,3 tūkst. EUR. Iš jų: organizacijos administravimo išlaidos – 20,3 tūkst. EUR.“

7. Stebėsenos duomenyse užfiksuota, kad Rolandas Paksas dažnai⁴ ir įvairiuose portaluose viešino straipsnius, kurie parengti bendradarbiaujant su Europos Parlamento frakcija „Laisvės ir tiesioginės demokratijos Europa“.

8. Viename iš straipsnių „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“, kuris buvo skelbiamas mažiausiai 3 skirtinguose portaluose (dienraštis „Šiaulių

¹ <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/ko-tikisi-paksas-lito-grazinimo-kampanijai-pinigu-negaili.d?id=79459749>

² https://www.registrucentras.lt/jar/paieska/edoc_fa.php?enc=DBHCQd721G2Nh7M8X9V8HgmD2KowZC%2FDXRbIEB2mAP2kR2QPGLG9unbTmBL3btMJ0XFNV0qbtvbK0WSePtIZhInWS9hgc6afO2dllpTqP%2Bowncz10v538aROvA9hBtHPE%2BJjdtpuBhPVsfKPN4BNrwG4dM%2Bvruq2GswAXTyOdZT5OH4%3D

³ https://www.registrucentras.lt/jar/p/fa_edoc.php?enc=DBHCP%2FwgF3L8JEIM6OmnMhmEJ%2BwAHiLouguFnIsWpsfXvURMfHNLmC17I7q%2FKoMBG3cl1SZpeSW1King%2FbXzrVjWEvjgd08eQBrSx%2F9ibkJfRtv3eicT84SqW5iJCUzuzwXMAACSmxpT6%2B8a3AbacZop7AGjLXILsVKTL%2BilwBt1WnA%3D

⁴ <http://udiena.lt/aktualijos/item/12465-r-paksas-paryziaus-gatves-raso-mirties-nuosprendi-siandienei-europos-sajungai>
<https://www.ve.lt/naujienos/nuomones/nuomones/esu-ir-liksiu-ne-es-o-lietuvos-pilietis-1699022/>
<http://udiena.lt/aktualijos/item/12854-r-paksas-desimtmetis-europos-parlamente-kad-es-taptu-nes-naujaja-europos-sajunga>

http://www.respublika.lt/lt/naujienos/nuomones_ir_komentarai/bus_isklausyta/rpaksas_visuomenei_reikia_vienodai_teisingos_naujios_europos_sajungos/

<https://m.ve.lt/naujienos/nuomones/nuomones/lietuva-privalo-padaryti-namu-darbus-ne-tik-del-brexit-1689336/>

<https://www.mlaiikas.lt/naujiena/zmones/rolandas-paksas-europos-laukia-sunkus-issukiai-del-jos-ateities>

kraštas“, dienraštis „Klaipėda“, laikraštis „Kauno diena“, naujienų portalas udiena.lt), yra kalbama apie lito sugražinimo idėją.

9. 2018 m. lapkričio 26 d. (pirmą rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos dieną) straipsnyje „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“ rašoma: *„Būtent dėl euro – bendros ES valiutos, kuria naudojasi tik dalis bendrijos valstybių – jūs Lietuvoje reiškiate abejones. <...> Dabar manau, kad turime įvertinti Lietuvos žmonių patirtį ir jų nuostatas nuo 2015 metų gyvenant su euru. Aš siūlau tik išsiaiškinti realių žmonių nuomonę, kaip jie vertina vieną ar kitą valiutą ir kuri jiems būtų priimtinesnė. Reikia padaryti tai, ko valdžia nepadarė įvedant Lietuvoje eurą. <...> Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems.“⁵*

10. 2019 m. rugsėjo 19 d. buvo išsiųsti paklausimai visuomeniniam rinkimų komitetui „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“, UAB „LT ADVERT“ ir UAB „Prodenta“.

11. 2019 m. spalio 2 d. gautas visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ koordinatoriaus atsakymas (reg. Nr. 1-5665(7.5)). Atsakyme nurodoma, kad: „Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje yra nurodytos pajamos ir išlaidos tik už visuomeninio rinkimų komiteto veiklą politinės kampanijos metu. Jokių kitų įsipareigojimų visuomeninis rinkimų komitetas iki šio laikotarpio pradžios negalėjo turėti ir neturėjo.“

11.1. Atsakyme nurodoma, kad: *„Straipsnis „Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“ yra paskelbtas kaip Europos Parlamento nario Rolando Pakso veiklos kontekste, atitinkant visiems įstatymų reikalavimams ir Europos Parlamento nario veiklos viešinimo taisyklėms. Straipsnyje „Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“, kuris, kaip Jūsų teigiama, kai kurioje Lietuvos žiniasklaidoje pasirodė ir 2018 metų lapkričio 26 dieną, nėra propaguojamos, o taip pat ir negali būti propaguojamos jokios Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ rinkimų į Europos Parlamentą komiteto idėjos, kadangi pats komitetas, kaip Jums turėtų būti žinoma, politinės kampanijos dalyviu VRK sprendimu buvo įregistruotas tik 2018 metų gruodžio 11 dieną. Kaip akivaizdžiai matyti iš nuorodos po publikacija, kuri VRK kelia abejonių dėl atitikties LR Europos Parlamento rinkimų nuostatomis, ji parengta bendradarbiaujant su Europos Parlamento frakcija „Laisvės ir tiesioginės demokratijos Europa“, kuriai tuo metu priklausė Europos Parlamento narys R. Paksas. Beje, joje nėra minimi jokie rinkimai, joks komitetas ir net nėra jokių užuominų apie tai, kad Europos Parlamento narys ketina dalyvauti kokiuose nors rinkimuose“.* Atsakyme taip pat pabrėžiama, kad: *„Visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ neturėjo ir neturi nieko bendro su Europos*

⁵ <http://udiena.lt/lietuvoje/item/12390-r-paksas-be-savo-pinigu-valstybe-pasmerkta-tarnauti-pasaulio-galingiesiems>

Parlamento nario Rolando Pakso veikla 2015-2019 metais ir jos viešiniui iki Europos Parlamento rinkimų įstatymo nustatytų terminų, kai komitetas yra įregistruojamas, ir kurie apibrėžia rinkimo komiteto dalyvių bei kandidatų teises ir pareigas bei jų veiklą rinkimų agitacijos laikotarpiu, todėl galime tik pasakyti, kad visi klausimai, susiję su Europos Parlamento nario R. Pakso veiklos viešiniui, yra užduodami ne tuo adresu.“

11.2. Atsakyme nurodoma, kad: *„Lauko reklamos kampanijos „Ar pritari lito sugrąžinimui?“ užsakovas yra Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“, kurio ilgalaikiai tikslai nėra rinkimų kampanijų dalykas ir negali būti interpretuojami bei siejami su vienais ar kitais rinkimais“.* Atsakyme paaiškinama, kad: *„Pilietinis judėjimas keldamas nacionalinės valiutos – lito sugrąžinimo klausimą iš esmės, siekė išsiaiškinti, ar nacionalinio referendumo idėja dėl lito sugrąžinimo vis dar yra visuomeniškai aktuali. Todėl buvo organizuota lauko reklamos akcija, viešojoje erdvėje publikuota visa eilė pasisakymų, organizuota diskusija.“;* *„Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ kaip užsakovas siekė, kad minėta lauko reklamos akcija laike nesutaptų su rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos laikotarpio pradžia. Politinės kampanijos į Europos Parlamentą laikotarpiu bet kokios judėjimo „Šaukiu aš tautą“ iniciatyvos buvo suspenduotos, siekiant išvengti galimų politinių interpretacijų.“.* Taip pat nurodyta, kad: *„Pilietinė akcija „Ar pritari lito sugrąžinimui“ buvo apmokėta Pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ lėšomis.“*

12. 2019 m. spalio 2 d. gavus atsakymą, buvo prašoma pateikti papildomą informaciją ir pateikti trūkstamus duomenis. Buvo prašoma nurodyti informaciją apie kitas Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ vykdytas, vykdomas ar planuojamas vykdyti informacines kampanijas, akcijas ir pateikti pavyzdžių, tačiau pavyzdžių pateikta nebuvo. Taip pat buvo prašoma pateikti Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ įstatus bei papildomai nurodyti, kaip vykdomos akcijos (konkrečiai apie lito sugrąžinimą) sutampa su judėjimo strategija, vizija, tikslais.

13. 2019 m. spalio 7 d. buvo gautas papildomas atsakymas, kuriame pateikti Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ įstatai ir mokėjimų UAB „LT ADVERT“ sąrašas. Iš viso nurodoma, kad UAB „LT ADVERT“ buvo sumokėta 19 985,99 Eur.

13.1. Pateiktuose Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ įstatuose nurodoma asociacijos misija – *„skatinti atsakingos pilietinės veiklos praktiką, kaip esminę prielaidą tikrai nepriklausomos, demokratiniais pagrindais sutvarkytos, socialiai jautrios ir solidarios, teisingumu bei žmogiškumu grindžiamos valstybės kūrimui“.* Taip pat nurodoma, kad *„asociacija telkia patriotišką nacionalinę bendruomenę, kuri įkūnytų Tautos pasiryžimą ginti laisvę ir nepriklausomybę, ugdytų atsakomybę už savo tapatumą ir valstybingumo tęstinumą.“*

13.2. Įstatuose nurodyti asociacijos veiklos tikslai yra:

„2.2.1. stiprinti Lietuvos valstybės politinį, ekonominį ir kultūrinį saugumą;

2.2.2. *kelti Tautos kūrybines galias, sudarant sąlygas kiekvienam žmogui tobulėti, siekti šeimos gerovės, bendrumo pilnatvės, puoselėti tradicijas, ugdyti įvairiapusiškumą, verslumo gebėjimus ir talentus;*

2.2.3. *formuoti atsakingos pilietinės veiklos vertybinius kriterijus;*

2.2.4. *stiprinti visuomenės nacionalinę savivertę;*

2.2.5. *rūpintis įvairių socialinių grupių gerove, inicijuoti jų problemų sprendimą;*

2.2.6. *inicijuoti pajamų nelygybės ir skurdo įveikimo programas;*

2.2.7. *telkti įvairių sričių profesionalus ir ekspertus dalyvauti bendruomenių savivaldos bei valstybės institucijų veikloje;*

2.2.8. *deleguoti visuomenės atstovus dalyvauti valstybės demokratiniuose procesuose;*

2.2.9. *stiprinti pilietinių struktūrų ir valdžios institucijų konstruktyvų dialogą;*

2.2.10. *remti kandidatus savivaldybių tarybų, Lietuvos Seimo, Respublikos Prezidento ir Europos Parlamento rinkimuose.*

2.2.11. *kaupiti lėšas Asociacijos veiklai organizuoti bei įvairiems projektams (programoms) įgyvendinti;*

2.2.12. *organizuoti Asociacijos veiklos ir programų viešinimą;*

2.2.13. *inicijuoti sociologinius tyrimus, susijusius su Asociacijos misijos įgyvendinimu;*

2.2.14. *organizuoti seminarus, konferencijas, mokymus ir kitus renginius;*

2.2.15. *bendradarbiauti su įvairiomis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis.“*

14. 2019 m. rugsėjo 23 d. gautas UAB „Prodent“ atsakymas (reg. Nr. 1-5621(7.5). Pateiktame atsakyme nurodoma, kad „reklaminį stendą „Ar pritari lito sugrąžinimui užsakė Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ atstovas Dobilas Sinkevičius <...>. Už minėtas paslaugas 254.10 <...> apmokėjo Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ <...>. Iš pateikto mokėjimo nurodymo matoma, kad už paslaugas apmokėjo Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“.

15. 2019 m. spalio 4 d. gautas UAB „LT ADVERT“ atsakymas, kuriame nurodoma, kad „reklama buvo skelbiama ne politinės kampanijos laikotarpiu. Buvo skelbiama Visuomeninio rinkiminio komiteto įvaizdinė reklama.“ Kartu su pateiktu atsakymu UAB „LT ADVERT“ pateikė:

15.1. 2018 m. spalio 23 d. reklaminių plotų nuomos sutarties kopiją su Rolando Pakso pilietiniu judėjimu: „Šaukiu aš tautą“ (atstovaujama direktoriaus Vidmanto Staniulio);

15.2. 2018 m. lapkričio 2 d. PVM sąskaitos faktūros Nr. LTA000004520 kopiją. Sąskaita išrašyta Rolando Pakso pilietiniam judėjimui „Šaukiu aš tautą“ už stendo nuomos, užkabinimo, nukabinimo, spaudos darbus, kurios suma su PVM 19 985.99 Eur;

15.3. 7 mokėjimo nurodymų kopijas (mokėtojas – Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“). Mokėjimai buvo atlikti laikotarpiu nuo 2018 m. lapkričio 7 d. iki 2018 m.

gruodžio 20 d. Mokėtojas – Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ iš viso sumokėjo 19 985,99 Eur, t. y. apmokėjo išrašytą sąskaitą.

16. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2018 m. spalio 23 d. sutartis dėl reklamos su UAB „LT ADVERT“ buvo sudaryta likus kiek daugiau nei mėnesiui iki politinės kampanijos pradžios. Sutartyje numatyta, kad sutartis galioja iki 2018 m. lapkričio 26 d., tai yra iki politinės kampanijos pradžios arba iki visiško šalių atsiskaitymo. Paskutinis mokėjimas buvo atliktas 2018 m. gruodžio 20 d.

17. Reklamos stendai buvo įrengti visuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose (po keletą vienetų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Marijampolėje, taip pat reklamos stendai keliose automagistralėse ar greitkeliuose. Iš viso nustatyta: ne mažiau kaip 16 tentų (15x5 ir 6x3) ir 1 stendas, kuriame buvo transliuojamas vaizdo klipas (minimalus parodymų skaičius 5 790).

18. Stebėsenos duomenimis, nuo 2018 m. gruodžio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. ir nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. sausio 13 d. buvo skleidžiama visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ lauko politinė reklama „Tankai vaikų skurdo sąskaita, atsikvošėkite ponai“, užsakyta UAB LT ADVERT.LT. Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ Politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje pateikta sutartis Nr. P18/302 su UAB LT ADVERT.LT, kuri buvo sudaryta 2018 m. gruodžio 11 d.

Tyrimo metu surinktos medžiagos apibendrinimas ir teisinis vertinimas dėl politinės reklamos požymių

19. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje politinė reklama apibūdinama kaip valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.

20. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punktą, politinė reklama nelaikomi ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politikų, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.

21. Pažymyje nurodyta lauko reklamos kampanija „Ar pritari Lito sugražinimui?“, kurią apmokėjo asociacija, turi politinės reklamos požymių, nes:

21.1. lauko reklamoje (ir tentuose, ir lauko ekrane užfiksuoti vaizdai) yra vaizduojamas tik Rolando Pakso atvaizdas, tokiu būdu propaguojant vieną asmenį, numatomą kelti kandidatū į Europos Parlamento narius. Nėra vaizduojami kiti judėjimo nariai, simbolika, logotipas;

21.2. lauko reklamoje pateikiama nuoroda „www.paksas.lt“, kuri nukreipia į Rolando Pakso puslapį, kuriame yra:

21.2.1. 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos dalyvio visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinė reklama „Kviečiu pasirašyti už „Prezidento Rolando Pakso judėjimą“⁶;

21.2.2. informacija apie keliamą nacionalinės valiutos atkūrimo klausimą: „Suprantu, jog atviras laiškas Seimo pirmininkui Viktorui Pranckiečiui, kuriame raginau inicijuoti Parlamente klausimą dėl lito sugrąžinimo Tautos referendumu, kuris galėtų įvykti kartu su būsima Respublikos Prezidento rinkimais, liko neperskaitytas. <...> Kviečiu burtis pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ pagrindu ir organizuoti savanoriškas žmonių grupes kiekvienoje gyvenvietėje, kurios surinktų reikiamą piliečių parašų skaičių, kad būtų paskelbtas nacionalinis referendumas dėl lito atkūrimo. Visus savanorius prašau registruotis elektroniniu paštu - sajudis@paksas.lt“⁷;

21.2.3. informacija apie Europos Parlamento nario veiklą: „Spaudos konferencijos įrašas 2019.05.03 Europos Parlamento nario Rolando Pakso spaudos konferencija po susitikimo su Baltarusijos prezidentu Aleksandru Lukašenka“⁸;

21.2.4. nukreipama į socialinio tinklalapio „Facebook“ paskyrą „Rolandas Paksas“, kuriame taip pat skelbiama įvairių tipų reklama.

21.3. Tiek asociacijos, tiek visuomeninio rinkimų komiteto pavadinimuose yra naudojamas Rolando Pakso vardas. Tokiu būdu visas dėmesys yra sutelkiamas į vieną asmenybę, kuris ir yra laikomas reklamos pagrindiniu veidu (abiem atvejais). Todėl manytina, kad tokiu būdu buvo sąmoningai siekiama klaidinti reklamos adresatą, kad jis reklamą vertintų, kaip paties Rolando Pakso reklamą, nepriklausomai nuo to, ar konkrečioje reklamoje naudojamas asociacijos ar visuomeninio rinkimų komiteto pavadinimas.

21.4. Reklamoje yra užrašai „Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“; „Ar pritari lito sugrąžinimui?“, tačiau informacija apie apmokėjimo šaltinį nėra nurodyta.

21.5. Pastebėta, kad panašia tematika buvo skelbiami įvairūs straipsniai (nenurodoma, kad užsakyti)⁹: 2018 lapkričio 18 d. „Europos Sąjungos likimas šiandien yra tarsi pakibęs ant plauko.

⁶ <http://www.paksas.lt/instrukcija-kaip-pasirasyti/>

⁷ <http://www.paksas.lt/kvieciu-tauta-pasisakyti-referendume/>; <http://www.paksas.lt/rolando-pakso-pilietinio-judejimo-saukiu-as-tauta-manifestas/>

⁸ <http://www.paksas.lt/spaudos-konferencijos-irasas-2019-05-03/>

⁹ http://www.respublika.lt/lt/naujienos/lietuva/lietuvos_politika/rolandas_paksas_kvieciu_tauta_pasisakyti_referendume_1/;

Nacionalines vertybes neigiantys politikai baigia prarasti bet kokią sveiką nuovoką. Vis dėlto daugeliui vietinių politikos formuotojų vis tiek sunku patikėti, jog gyvybiškai reikia sugrįžti prie nacionalinių prioritetų, svarstyti klausimus, susijusius su suvereniteto atkūrimu ir nacionalinės valiutos sugrąžinimu. Kviečiu burtis pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ pagrindu ir organizuoti savanoriškas žmonių grupes kiekvienoje gyvenvietėje, kurios surinktų reikiamą piliečių parašų skaičių, kad būtų paskelbtas nacionalinis referendumas dėl lito atkūrimo.“; taip pat pastebėta, kad Rolando Pakso nuomonė apie valiutos klausimą yra išreiškiama kaip asmens, ne kaip konkrečios organizacijos: 2018 m. rugsėjo 11 d. „Pateikiame R. Pakso tekstą: <...> Manychiau, kur kas prasmingiau būtų surengti Tautos referendumą dėl nacionalinės valiutos lito sugrąžinimo.“¹⁰

21.6. Nenustatyta, kad be šios akcijos asociacija būtų vykdžiusi kitas veiklas pagal numatytas įstatuose, pavyzdžių nepateikė ir Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ direktorius.

21.7. Asociacijos įstatuose nustatyta, kad vienas iš tikslų yra remti kandidatus savivaldybių tarybų, Lietuvos Seimo, Respublikos Prezidento ir Europos Parlamento rinkimuose. Panaši informacija yra skleidžiama ir viešoje erdvėje: „Naujienu portalui JP judėjimo įkūrėjas ir lyderis R. Paksas aiškino, kad judėjimo tikslas ne rinkimuose dalyvauti. Tikslas – suburti panašiai mąstančius žmones, kurie nenori pasiduoti viską nušluojančiam globalizmo judėjimui, o nori išsaugoti valstybę, tautą, tradicijas papročius. Tikslas ne rinkimuose dalyvauti, bet paremti rinkimuose dalyvaujančius kandidatus ir savivaldos, ir Europarlamento, ir prezidento rinkimuose. Tam pasiekti būtinas komitetas, kuris dalyvautų rinkimuose“, – teigė R. Paksas ir sakė, kad iki Kalėdų išsirutulios daugelis rinkiminių ėjimų tiek Panevėžyje, tiek kituose šalies miestuose, kuriose veiklą pradės arba jau pradėjo, judėjimo atstovybių.¹¹ Tačiau praktikoje matoma, kad asociacijos nariai ne parėmė rinkimuose dalyvaujančių kandidatų, bet patys buvo visuomeninio rinkimų komiteto kandidatų sąrašo lyderiai.

21.8. Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ lauko politinėje reklamoje „Tankai vaikų skurdo sąskaita, atsikvošėkite ponai“ nurodomi užrašai: „Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“; „Tankai vaikų skurdo sąskaita!“; „tauta.paksas.lt“. Pažymėta: „Politinė reklama bus apmokėta iš Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Pakso judėjimas“ politinės kampanijos sąskaitos.“; „Pagamino UAB ADVERT. Užs. Nr. Tiražas.“; „ATSIKVOŠĖKITE, PONAI!“.

<https://infa.lt/26894/rolandas-paksas-kvieciu-tauta-pasisakyti-referendume/>;

<https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/973853/r-paksas-ragina-rengti-referenduma-del-lito-grazinimo>;

¹⁰ <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/973853/r-paksas-ragina-rengti-referenduma-del-lito-grazinimo>

¹¹ <https://jp.lt/r-paksas-su-naujais-ikurtu-judejimu-nesekmingai-ketino-kelti-kandidata-i-panevezio-miesto-merus/>

21.8.1. asociacijos reklamoje „AR PRITARI LITO SUGRAŽINIMUI?“ ir visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ reklamoje „TANKAI VAIKŲ SKURDO SĄSKAITA!“ yra naudojamos panašios Rolando Pakso nuotraukos, kuriose jis vaizduojamas šalia lėktuvo, su tokia pačia arba panašia apranga (balta apranga su specialiais išsiuvinėtais ženklais). Abiejų reklamų maketavimas vizualiai yra panašus.

21.8.2. Visuomeninio rinkimų komiteto lauko reklamoje „Ištikimas tiesai“ taip pat naudojama Rolando Pakso nuotrauka su panašia apranga. Dėl to gali būti keliamas klausimas, iš kokių išlaidų buvo apmokamos fotosesijos, kurios nuotraukos buvo naudojamos šioms reklamos, išlaidos.

21.8.3. Reklamos „TANKAI VAIKŲ SKURDO SĄSKAITA!“ tekste nurodyta nuoroda „tauta.paksas.lt“ į puslapį, kuriame yra skelbiama ir visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinė reklama¹², ir informacija apie pilietinį judėjimą „Šaukiu aš tautą“ bei lito sugražinimo reklamos kampaniją¹³.

21.8.4. Taip pat atkreiptinas dėmesys į visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ agitacinius vaizdo įrašus¹⁴, kuriuose vaizduojami lėktuvo skrydžiai, Rolandas Paksas filmuojamas su panašia (balta apranga su specialiais išsiuvinėtais ženklais) apranga, kuri vaizduojama ir 21.8.1 punkte aprašomose nuotraukose.

22. VRK išleistame partijų, jų koalicijų, visuomeninių rinkimų komitetų rinkimų programų leidinyje¹⁵ visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ pagrindinė idėja yra: „*Europos Sąjunga – valstybių suverenumu ir nepriklausomybe grindžiama bendrija, vienijanti Europos tautas ir valstybes. Esame prieš globalizaciją ir bet kokias pastangas bei galios politiką transformuoti Europos Sąjungą į federaciją*“, kuri gali būti siejama su asociacijos pagrindine mintimi stiprinti visuomenės nacionalinę savivertę (netiesiogiai gali būti siejamas su keliamu valiutos klausimu). Užsimenama ir apie nepasitenkinimą Europos centrinio banko sprendimais: „*Europos Parlamentas turi užtikrinti deramą Europos Komisijos, Tarptautinio valiutos fondo ir Europos centrinio banko veiklos parlamentinę kontrolę.*“

23. 2019 m. gegužės 14 d. kandidatų į Europos Parlamentą debatų laidoje¹⁶, kurioje dalyvauja visuomeninis rinkimų komitetas „Rolando Pakso judėjimas“ ir sąrašo lyderis Rolandas Paksas, nuo 1 val. 10 min. 12 sek. iki 1 val. 10 min. 33 sek. Rolandas Paksas kalba: „*Jeigu norit ginti nacionalinę politiką, norit sakyti, kad Lietuva, norit sakyti, kad mums galbūt reikia lito, galbūt*

¹² <http://tauta.paksas.lt/kaip-pasirasyti/>

¹³ <http://tauta.paksas.lt/kvieciu-tauta-pasisakyti-referendume/>

¹⁴ <https://www.facebook.com/rolandas.paksas/videos/347466132620946/>;

<https://www.facebook.com/rolandas.paksas/videos/427848087973727/>

¹⁵ <https://www.vrk.lt/documents/10180/676652/EP+bendras+leidinys++A5+2019.pdf/36efb36d-7f88-479e-855a-666c4060b322>

kitų dalykų. Tada sulaukiat etikečių kaip populizmas marginalai ir panašiai. Taip kad populizmas ir marginalai aš manau reikėtų vertinti kažkaip atsargiau.“ Debatų vedėjas nurodo: „Apie litą šiandien tikrai nediskutuosim. Bet judėkim toliau.“ Tokiu būdu kandidatų prisistatymui skirtoje laidoje yra primenama iki politinės kampanijos pradžios organizuota reklamos kampanija „Ar pritari lito sugražinimui?“.

24. Aplinkybių visuma pagrindžia prielaidas, kad asociacijos ir visuomeninio rinkimų komiteto panaši informacija, paskleista siekiant paveikti rinkėjų motyvaciją, būtent, balsuojant artėjančiuose Europos Parlamento rinkimuose, taip pat propaguoti būsimo visuomeninio rinkimų komiteto vardą ir komiteto kandidatų sąrašo lyderį, netiesiogiai pasinaudojant sąsajomis viešinti ir jo idėjas.

25. Paminėtina, kad abiejuose dariniuose veiklą vykdo tie patys asmenys:

Asmuo	Numeris komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ kandidatų sąrašė	Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“	Visuomeninio rinkimų komiteto nariai
Rolandas Paksas	Nr. 1	asociacijos steigėjas	narys
Rimas Andrikis	Nr. 2	asociacijos steigėjas	narys
Vidmantas Staniulis	Nr. 3	direktorius	koordinadorius
Dobilas Sinkevičius	Nr. 6	Reklamos UAB „Prodentą“ užsakovas (tikslios pareigos nežinomos)	narys

26. Dėl visų šių priežasčių daroma išvada, kad lauko reklamos kampanija „Ar pritari lito sugražinimui?“ atitiko teisiniame reguliavime nustatytus politinės reklamos požymius.

27. 2018 m. lapkričio 26 d. straipsnis „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“¹⁷ taip pat gali būti siejamas su ta pačia reklamos kampanija „Ar pritari lito sugražinimui?“. Pažymyje jau minėta, kad straipsnis buvo skelbiamas mažiausiai 3 skirtinguose portaluose (dienraštyje „Šiaulių kraštas“, dienraštyje „Klaipėda“, laikraštyje „Kauno diena“, naujienų portale udienu.lt).

28. Visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ koordinadorius nurodė: „Straipsnis „Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“ yra paskelbtas kaip Europos Parlamento nario Rolando Pakso veiklos kontekste, atitinkant visiems įstatymų reikalavimams ir Europos Parlamento nario veiklos viešinimo taisyklėms.“, taip pat nurodė, kad „Visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ neturėjo ir neturi nieko bendro su Europos Parlamento nario Rolando Pakso veikla

¹⁶ <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000068300/rinkimai-2019-kandidatu-i-europos-parlamenta-debatai>

¹⁷ <http://udiena.lt/lietuvoje/item/12390-r-paksas-be-savo-pinigu-valstybe-pasmerkta-tarnauti-pasaulio-galingiesiems>

2015-2019 metais ir jos viešiniu iki Europos Parlamento rinkimų įstatymo nustatytų terminų <...>“.

29. Straipsnis papildomai pagrindžia išvadą, kad reklamos kampanija „Ar pritari lito sugrąžinimui?“ buvo vykdoma naudojantis visais galimais būdais, t. y. reklama apie lito sugrąžinimą buvo skleidžiama kaip Europos Parlamento nario veiklos viešinimas, kaip Rolando Pakso pilietinio judėjimo „Šaukiu aš tautą“ reklama ir kaip paties Rolando Pakso nuomonė.

30. Straipsnyje nurodoma, kad tai yra pokalbis su europarlamentaru, taip pat nurodoma, kad „*Parengta bendradarbiaujant su Europos Parlamento frakcija „Laisvės ir tiesioginės demokratijos Europa“*“. Straipsnyje rašoma: „*Akivaizdu, kad ir bandymai stiprinti ekonomiką vieninga valiuta tėra ne daugiau negu tik bandymai. Net jei visos šalys taptų euro zonos narėmis, tai problemos neišspręstų.<...> Akivaizdu, kad dalis valstybių jau daug metų dėl vieningos valiutos nebeturi galimybių vykdyti monetarinės politikos. Tai atsiliepia ir šalių ekonomikai, kuri vis labiau priklausoma nuo Europos centrinio banko sprendimų. Jie negali būti vienodai geri visiems, nes kas gerai didžiosioms ES valstybėms, anaiptol gerai nėra mažoms. Atsisakiusios savo valiutos ir praradusios dalį savarankiškumo, euro zonos šalys savarankiškai nebegali reguliuoti ekonominių procesų. Todėl šiandien į eurą jau žiūrima gerokai atsargiau. Euro neįsivedusios ES valstybės, pavyzdžiui, Lenkija, Vengrija, Čekija ar Švedija, turi ne tik gerokai mažiau entuziazmo tą daryti, bet ir mažiau ekonominių bei socialinių problemų. Siūlymams sukurti atskirą euro zonos biudžetą nepritarė net 12 ES šalių vyriausybės. <...> Aš nesu prieš ką nors. Aš esu ne už tokią Europos Sąjungą, kuri yra šiandien. Aš esu už tautų ir valstybių sąjungą, kurioje pagrindinis dėmuo yra jų savarankiškumas. Kuomet ji pati, o ne mygiama iš šono, gali apsispręsti, ar jai reikia bendros kariuomenės, ar jai uždaryti atominę, ar įsivesti eurą. <...> Aš visada sakiau ir sakysiu, kad be tautos sprendimo negalima išsižadėti savo pinigų – čia apie mano nuostatas dėl referendumo lito klausimu. Būdamas Prezidentu, aš būčiau pasisakęs kategoriškai prieš euro įvedimą ir turėjęs svertų to nedaryti. Dabar manau, kad turime įvertinti Lietuvos žmonių patirtį ir jų nuostatas nuo 2015 metų gyvenant su euru. Aš siūlau tik išsiaiškinti realių žmonių nuomonę, kaip jie vertina vieną ar kitą valiutą ir kuri jiems būtų priimtinesnė. Reikia padaryti tai, ko valdžia nepadarė įvedant Lietuvoje eurą. Jeigu iš tiesų gyvename demokratinėje visuomenėje, o ne tokia yra tik vaizduojama. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems.*“

31. Įvertinus šio straipsnio turinį, jis laikytinas neatskiriama lauko reklamos kampanijos „Ar pritari lito sugrąžinimui?“ dalimi, todėl kartu ir visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politine reklama.

32. Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 54 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės, savivaldybių ar Europos Sąjungos institucijose, įstaigose, organizacijose ar organuose, taip pat nacionalinėse ar*

savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių ar Europos Sąjungos pareigūnams, valstybės ir kitiems tarnautojams draudžiama naudojantis tarnybine padėtimi sudaryti sau, rinkimų komitetui ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka, nepažeidžiant prie Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto protokolo Nr. 7 „Dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų“ (OL 2016 C 202, p. 266).

Teisinis vertinimas dėl finansavimo

33. Įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos išlaidomis taip pat pripažįstamos ne politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos, atitinkančios šio straipsnio 4 dalyje, išskyrus 4 dalies 7 ir 9 punktus, nustatytą paskirtį, jeigu 4 dalyje nurodyti daiktai ir kitas turtas yra skirti politinei kampanijai arba jeigu paslaugos yra gautos politinės kampanijos laikotarpiu. Politinės kampanijos dalyviai privalo apie tai pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai ir kartu pateikti išlaidas patvirtinančių dokumentų kopijas. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija gali pareikalauti papildomos informacijos.

34. Įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos išlaidomis laikomos šiame įstatyme nurodytos išlaidos, skirtos politinei kampanijai organizuoti ir finansuoti, neatsižvelgiant į sandorio, kurį vykdant turėta išlaidų, sudarymo dieną.

35. Dalis pažymoje nurodytų išlaidų buvo patirta iki politinės kampanijos pradžios, tačiau pažymėtina, kad, remiantis Įstatymo 2 straipsnio 11 dalimi ir 14 straipsnio 5 dalimi, ir pačios politinės partijos, ir VRK išlaidas, patirtas iki politinės kampanijos pradžios, jeigu jos yra susijusios su politine kampanija (skirtos politinei kampanijai organizuoti, vykdyti ir pan.), pripažįsta politinės kampanijos išlaidomis:

36. VRK per ankstesnes kampanijas yra priėmusi sprendimų dėl išlaidų, patirtų iki politinės kampanijos pradžios, pripažinimo politinės kampanijos išlaidomis. Pavyzdžiui, VRK 2016 m. birželio 16 d. sprendimu Nr. Sp-94 „Dėl Darbo partijos Šiaulių miesto skyriaus išplatinto laikraščio „Šiaulių pavasaris“ pripažinimo 2016 m. Seimo rinkimų politine reklama“ ir 2016 m. liepos 21 d. sprendimu Nr. Sp-119 „Dėl Manto Adomėno paskleistos politinės reklamos“ pripažino išlaidas rinkimų politinės kampanijos išlaidomis, patirtomis iki politinės kampanijos pradžios.

37. Be to, ir partijos pačios deklaruoja šias išlaidas. Pavyzdžiui, Darbo partija 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis pripažino išlaidas, pagrįstas 2015 m. lapkričio 25 d. – 2016 m. kovo 31 d. sąskaitomis (už reklamos paslaugas 2015 m. lapkričio mėn. – 2016 m.

balandžio mėn.) ir Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis pripažino išlaidas, pagrįstas 2015 m. spalio 10 d. – 2016 m. kovo 30 d. sąskaitomis (už reklamos paslaugas: 2015 m. spalio – 2016 m. kovo mėn.).

38. Įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad kiekvieno politinės kampanijos dalyvio šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų politinės kampanijos išlaidų, tai yra su politine kampanija susijusių išlaidų, nepriklausomai nuo sandorio datos, dydis negali viršyti šio straipsnio 2 ar 3 dalyje nustatytų didžiausių politinės kampanijos išlaidų dydžių.

39. Savarankiškas politinės kampanijos dalyvis, politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodydamas tik dalį politinės kampanijos išlaidų, gali siekti išvengti atsakomybės už išlaidų limito viršijimą bei išvengti skolos įsipareigojimų vykdymo kontrolės, taip pažeisdamas politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumą.

40. Tai, kad svarbu deklaruoti visas politinės kampanijos išlaidas, parodo ir Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje įvardyti šiurkštūs įstatymo pažeidimai. Šiurkščiu įstatymo pažeidimu laikoma jeigu politinės kampanijos dalyvis priima sprendimus naudoti politinei kampanijai aukas, gautas iš asmenų, kurie neturi teisės finansuoti politinių kampanijų, ar iš neleistinių politinės kampanijos finansavimo šaltinių (1 d. 2 p.), taip pat laikomi išlaidų limito viršijimas 10 ar daugiau procentų (1 d. 5 p.) arba jeigu politinės kampanijos dalyvio nedeklaruotos politinės kampanijos išlaidos sudaro 10 ar daugiau procentų išlaidų limito (1 d. 6 p.), arba jeigu politinės kampanijos dalyvio nedeklaruotos politinei kampanijai gautos lėšos sudaro 10 ar daugiau procentų išlaidų limito (1 d. 7 p.).

41. Pagal surinktus duomenis reklamos akcijai asociacija Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ išleido 20 240,09 Eur (19 985,99 Eur +254,10 Eur), t. y. tą pačią sumą, kurią per ataskaitinį laikotarpį nurodė, kad išnaudojo organizacijos administravimo išlaidoms.

42. 2019 m. gegužės 30 d. pateiktoje visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodytos politinės kampanijos išlaidos sudaro 129 336,82 Eur. Į Politinės kampanijos finansavimo ataskaitą įtraukus vien tik lauko reklamos kampanijos „Ar pritarti lito sugražinimui?“ išlaidas 20 240,09 Eur (įtraukus tik turimas UAB „LT ADVERT“, UAB „Prodenta“ PVM sąskaitas faktūras, o apskaičiuotomis straipsnių išlaidomis būtų papildoma vėliau), didžiausias leistinas visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinės kampanijos išlaidų dydis (1 100 000 Eur) nebūtų viršytas. Nedeklaruotos išlaidos politinės reklamos skleidimui sudarytų 1,84 proc. didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

43. Pažymėtina, kad asociacijos 2018 m. veiklos ataskaitoje nurodyta, kad Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ per ataskaitinį laikotarpį gavo 28,5 tūkst. Eur. Iš jų 3,5 tūkst.

Eur parama iš fizinių asmenų ir 25 tūkst. Eur parama iš juridinių asmenų. Per ataskaitinį laikotarpį nurodoma, kad panaudota 20,3 tūkst. Eur.

44. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad paramos gavėjais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruotos asociacijos. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti asmenys tampa paramos gavėjais ir įgyja teisę gauti paramą tik šio įstatymo nustatyta tvarka gavę paramos gavėjo statusą.*

45. Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *pagal šį įstatymą kaip parama gauti šio įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti labdaros ir paramos dalykai negali būti naudojami politinėms partijoms, valstybės politikams, politinei reklamai ar politinėms kampanijoms finansuoti ir politinių kampanijų dalyvių politinių kampanijų laikotarpiu atsiradusiems ar su politinėmis kampanijomis susijusiems skolos įsipareigojimams padengti.*

46. Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje aukos apibrėžiamos kaip aukų gavėjams neatlygintinai perduoti pinigai, kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veikslių rezultatai, skirti savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinei kampanijai finansuoti.

47. Taigi, vykdant politinę kampaniją, politinės kampanijos dalyviams kaip nepiniginės aukos gali būti neatlygintinai suteiktos paslaugos, atlikti darbai, perduotos turtinės ir neturtinės vertybės ir pan. Tokiu būdu politinės kampanijos dalyvis nepatiria tiesioginių išlaidų, kurias patirtų įsigydamas atitinkamas vertybes, paslaugas, ir negauna lėšų į politinės kampanijos sąskaitą iš nepiniginės aukos teikėjo, tačiau gauna politinei kampanijai vykdyti reikalingas paslaugas ar vertybes, kurios gali būti įkainuotos materialine verte. Nepiniginės aukos, kaip ir piniginės, taip pat turi būti apskaitomos kaip politinės kampanijos pajamos. Nustatant nepiniginės aukos vertę, turėtų būti atsižvelgta į patirtas išlaidas.

48. VRK 2010 m. rugsėjo 15 d. sprendimu Nr. Sp-63 „Dėl Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio formos bei jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašas, kurio 19 punkte numatyta, kad gautos nepiniginės aukos žiniaraštyje registruojamos dviem įrašais: kaip auka ir kaip išlaidos. Analogiškas punktas yra ir VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-51 patvirtintame naujos redakcijos apraše (26 p.).

49. Įstatymai griežtai reglamentuoja, iš kokių finansavimo šaltinių savarankiškai politinės kampanijos dalyviai gali gauti pajamas politinės kampanijos metu. Kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių (ne partijų) finansavimo šaltiniai politinės kampanijos metu nurodyti Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad politinės kampanijos finansuojamos tik iš šių šaltinių:

1) pagal šį įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukų ir politinių partijų aukų kandidatams ir kandidatų sąrašams, referendumo iniciatoriams arba referendumo oponentams;

2) nuosavų (asmeninių) lėšų;

3) palūkanų už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

50. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad lėšos politinei kampanijai finansuoti privalo būti laikomos politinės kampanijos sąskaitoje. Politinės kampanijos sąskaitai negali būti taikomos jokios laikinosios apsaugos priemonės. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad finansuoti kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių politines kampanijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama.

51. Įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje nustatytas draudimas politinių kampanijų dalyvius finansuoti per trečiuosius asmenis.

52. Aplinkybė, kad dalis mokėjimų įvykdyta iki politinės kampanijos pradžios, tai yra laikotarpiu, kai visuomeninis rinkimų komitetas negali būti finansuojamas aukomis, ir iki jo registravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu, nepakeičia vertinimo, kad komitetui buvo suteikta nepiniginė asociacijos auka. Priešingu atveju, būtų sudarytos prielaidos visuomeniniams rinkimų komitetams nuslėpti dalį finansavimo šaltinių, įskaitant ir neteisėtus.

53. Sistemiškai aiškinant Įstatymo 8 straipsnio 1 ir 3 dalis, visuomeninio rinkimų komiteto finansavimas juridinių asmenų aukomis laikytinas neteisėtu (iš neleistinių finansavimo šaltinių) tiek politinių kampanijų laikotarpiu, tiek tarp politinių kampanijų. Taigi visuomeninis rinkimų komitetas iš juridinių asmenų, įskaitant ir viešuosius juridinius asmenis, negalėjo priimti aukų, įskaitant nepinigines aukas.

54. Įstatymo 3 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad priimti aukas ir įgyti turtinių prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai gali tik savarankiški politinės kampanijos dalyviai ir tik nuo jų registravimo savarankiškais politinės kampanijos dalyviais ir jų sąrašo paskelbimo VRK interneto svetainėje dienos.

55. 2018 m. lapkričio 26 d. naujienų portale udiena.lt paskelbtas straipsnis „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“. Tačiau visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ savarankišku politinės kampanijos dalyviu registruotas tik 2018 m. gruodžio 11 d.

56. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 93 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad aukų politinei kampanijai gavimas, turtinių prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai prisiėmimas neužsiregistravus savarankiškuoju politinės kampanijos dalyviu užtraukia baudą privalančių registruotis politinių partijų pirmininkams ar privalantiems registruotis asmenims nuo šešių šimtų iki penkių tūkstančių aštuonių šimtų eurų. ANK 589 straipsnio 4 punkte numatyta, kad administracinių nusižengimų teiseną dėl ANK 93 straipsnyje numatytų

administracinių nusižengimų pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo VRK pirmininkas ar jo įgaliotas šios komisijos narys.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti, kad lauko reklamos kampanija nuo 2018 m. spalio 23 d. iki 2018 m. lapkričio 26 d. „Ar pritari lito sugražinimui?“ (reklama užsakyta UAB „LT ADVERT“, UAB „Prodenta“) yra visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinė reklama.

2. Pripažinti, kad straipsniai „R. Paksas. Be savo pinigų valstybė pasmerkta tarnauti pasaulio galingiesiems“ yra lauko reklamos kampanijos „Ar pritari lito sugražinimui?“ dalis ir yra visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinė reklama.

Pritarus 1 punktui:

3. Pripažinti visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos išlaidomis reklamos kampanijos „Ar pritari lito sugražinimui?“ išlaidas (20 240,09 Eur).

4. Pripažinti asociacijos Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ užsakytos reklamos kampaniją „Ar pritari lito sugražinimui?“ nepinigine auka (20 240,09 Eur) visuomeniniam rinkimų komitetui „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“.

5. Pripažinti, kad visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ šiurkščiai pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymą, kadangi visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinė kampanija finansuota nepriimtina auka, tai yra juridinio asmens (asociacijos Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“) auka.

6. Pavesti Vyriausiosios rinkimų komisijos Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimo ataskaitą ir Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį, nurodant 3 punkte nurodytas politinės kampanijos išlaidas ir (ar) nepiniginę auką.

7. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 7 punktu perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos surinktą medžiagą dėl asociacijos Rolando Pakso pilietinis judėjimas „Šaukiu aš tautą“ gautos paramos panaudojimo politinei kampanijai.

Pritarus 2 punktui:

8. Pripažinti, kad Rolandas Paksas pažeidė Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 54 straipsnio 1 dalį apmokėdamas politinės reklamos skleidimo išlaidas Europos Parlamento lėšomis.

9. Svarstyti dėl administracinės atsakomybės taikymo už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 7 dalyje numatytą pažeidimą.

Pritarus 1 ir (ar) 2 punktams:

10. Pripažinti, kad buvo pažeista Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 3 straipsnio 6 dalis, 8 straipsnio 3 dalis, 12 straipsnio 1 ir 2 dalys ir 17 straipsnio 7 dalis.

11. Įpareigoti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrių nustatyti 2 punkte nurodytų straipsnių paskelbimo kainą politinės reklamos įkainiais ir šias išlaidas nurodyti visuomeninio rinkimų komiteto „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“ politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje ir finansavimo apskaitos žiniaraštyje.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Estera Miežytė